

Van Grieken Hugo °1944

Zijn jeugdijaren

Hugo Van Grieken zag het levenslicht in Herentals op 24 november 1944, als zoon van Gustaaf Van Grieken en Maria Slegers. Hun gezin bestond uit vijf kinderen, drie broers en twee zussen. Eén van zijn broers werkte in Antwerpen als griffier bij de rechtbank.

Hugo Van Grieken groeide op in een welgesteld gezin te Herentals. Na de lagere school volgde hij een opleiding voor werktuigkundige in de vakschool van Geel. Vanaf zijn 16 jaar stopte hij met deze studies.

Hugo vervulde zijn legerdienst gedurende vijftien maanden.

Beroepsleven

Als jonge twintiger ging hij, net als zijn vader, als werkmans werken in de fabriek van Olen. Hij hield het daar ca. twintig jaar vol. Hugo was ongeveer veertig jaar, toen hij een korte tijd ging werken in een fabriek voor waterverzachters.

Hugo Van Grieken bleef ongehuwd. Hij had een tijdje kennis met een meisje van Nijlen, maar zij liet hem ineens zitten. Daarna moest hij geen vriendinnetje meer hebben!

Ervaarde Hugo het fabriekswerk op de duur als een vastgeroeste sleur?

Vanaf een bepaald moment koos hij voor een meer avontuurlijk leven. Hij liet zich aanmonteren bij de zeevaart. Hij werkte er niet als werktuigkundige, maar zorgde ervoor dat de boot proper bleef. Zo leerde hij de wereld kennen. Het schip meerde aan in de Canarische eilanden, in Ivoorkust en in Santo Domingo, enz.

Landloper

De terugkeer naar een geordend leven was blijkbaar moeilijker.

Hugo Van Grieken lustte graag een pintje. Hij had geen vaste woonst. Hij leefde op straat. Vaak sliep hij in een hotelleke in Herentals, bij de Lens.

Voor hij zijn leven als landloper begon, verbleef hij ook nog als gestrafte in de gevangenis van Merksplas en van Sint Gillis. Daarna keerde hij terug naar Herentals en begon hij weer te zwerven. Na de dood van zijn ouders erfde hij een zekere som geld. Maar die was in een mum van tijd verzwonden.

In 1974 werd Hugo Van Grieken (30 jaar) opgepakt en weer voor de rechter gebracht. Deze oordeelde dat Hugo Van Grieken een landloper was omdat hij geen geld, geen werk en geen adres had. De rechter stuurde Van Grieken naar de Rijkswelddadigheidskolonie van Wortel. Op 31 oktober 1974 arriveerde hij er voor de eerste maal. Na de administratieve geplogenheden volgde "het bad" en kreeg hij zijn gevangenisplunje. Daarna volgde nog een onderzoek door de dokter en een gesprek met de directeur. Op basis daarvan werd voor elke landloper een passende karweiploeg gekozen. Zo kwam Hugo van Grieken terecht in de veldploeg. Naast het werk op de boerderij, bij de koeien en de varkens, hielp hij ook bij het snoeien van de bomen, zowel in de zomer als in de winter. Soms hielp hij ook de was plooiën in de wasserij van de gevangenis. Zijn eerste verblijf was van korte duur. Na een dikke maand mocht hij op 6 december 1974 alweer vertrekken. Zijn bestemming was toen Hotel M.I.N. in Antwerpen, een plaats die bedoeld was als tussenstap tussen gevangenis en een normaal georganiseerd leven, maar dat was niet de keuze van Hugo... Hij werd een verstokte landloper.

Voor Hugo Van Grieken volgde nog een hele reeks arrestaties, bezoeken aan rechtbanken en doorverwijzingen naar de landloperskolonie van Wortel. Vanaf 1974 tot 1993 passeerde hij liefst

49 keer voor de rechter, die hem telkens voor een korte periode naar Wortel stuurde. Hij genoot telkens maar een korte tijd van zijn vrijheid. Na enkele maanden liet hij zich weer oppakken, want hij koos ervoor om landloper te zijn. "Het verlies van je vrijheid vraagt wel een flinke aanpassing, maar ik had het snel naar mijn zin." vertelde Hugo Van Grieken. Voor het uitgevoerde werk kreeg de landloper een kleine vergoeding.

"Bij de veldploegen en bij het plooiwerk was er veel werk, maar het verdient nooit veel. Alles samen kregen we zo'n honderdzeventig euro per maand om toe te komen voor de kantine. Voor de rest werd gezorgd, he. Ge moet niet naar de winkel. Dat wordt geregeld. Ge komt toe."

Het contact met de familie Van Grieken was volledig verbroken. Hugo kreeg geen familiebezoek. Zijn broers en zusters bekommerden zich niet om hem. "Geen bezoek, geen berichten, geen brief, geen kaartje, ik heb ze nooit meer gezien. Ze moeten het zelf maar weten. Ik trek hier wel mijn plan. Dat is misschien wel erg, maar ik lig er niet van wakker." vertelde Hugo. "Binnen de groep van de landlopers maakt ge soms wel eens vrienden, maar meestal duurden die vriendschappen niet zo lang, omdat die persoon na een zekere tijd vrij kwam."

En toen kwam 1993...

Toen in 1993 de Wet op de Landloperij werd afgeschaft, mochten alle landlopers vertrekken. Voor de meesten moest de directie op zoek naar een nieuwe locatie waar ze zouden mogen verblijven. Omdat dit (soms veel) tijd in beslag nam, werd een uitdoofregeling getroffen. In Wortel maakten twaalf personen gebruik van deze regeling. Hun statuut werd gewijzigd van "landloper" naar gestrafte met een straf van onbepaalde duur. Zolang er geen oplossing was gevonden, mochten deze "landlopers" in Wortel blijven. Ze mochten zelfs enkele dagen op verlof gaan, maar als ze niet op tijd terug waren, werd dat beschouwd als een definitief vertrek.

Hugo Van Grieken wilde permanent in Wortel blijven en maakte daarom gebruik van deze speciale regeling. Hij bleef zoveel mogelijk "thuis in Wortel". Heel af en toe nam hij enkele dagen verlof om een pintje te gaan pakken in Antwerpen.

"Ik ben een keer buiten geweest en door de gendarmen teruggebracht. Nee, dat was geen plezant verhaal. Ik had geen pintje uit, maar ik zat te Antwerpen op een bank in de zon, te kijken naar de mensen. Plots stopte er een wagen van de rijkswacht. De gendarmen vroegen mijn pas. Ik legde mijn geval uit: portefeuille gepikt. Ik had geen geld bij me. Ik moest mee naar 't kantoor. Ze schreven alles op. Nadien werd ik door de gendarmen hier in Wortel net op tijd afgezet. Gratis taxi. Ik had maar vijf dagen gevraagd, maximaal was dat 30 dagen. Gelukkig dat de gendarmen me binnen de termijn afgezet hadden, anders had ik hier niet meer gezeten." vertelde Hugo.

Hugo Van Grieken overleed in 2020, op 76-jarige leeftijd.

Hij werd bij zijn collega landlopers begraven op de landlopersbegrafplaats van Wortel-Kolonie.

KG

Bronnen

> Interview met Hugo Van Grieken, in 2015.

> Cavagakaarten in de Rijksweldadigheidskolonie van Wortel.